

Los demonios del Edén

2007, d'Alejandra Islas

Sinopsi

Aborda la història de Lydia Cacho, una valent escriptora que s'enfronta als poderosos empresaris i polítics que protegeixen una xarxa de pornografia infantil que opera a Cancún i als Estats Units.

La directora

així com nombrosos llibres d'assaig i de ficció posteriors.

Fitxa tècnica

Realització, guió i edició ..... Alejandra Islas
 Productor ..... Jorge Prior
 Fotografia ..... Alejandro Quesnel
 Música original ..... Charlie Cuevas
 Post àudio ..... Humberto Cruz
 Gràfics ..... Reginaldo Chapa, Jorge Benet, Roberto Reyes, Rodrigo Priego
 Assistents ..... Rotmi Enciso, Ina Riaskov, Elir Negri
 Imatge cartell · Alejandro Magallanes
 Nacionalitat ..... Mexicana
 Durada ..... 72 min.

Fitxa artística

Lydia Cacho
 Alfredo Jalife Rahme
 Blanche Petrich
 Jorge Zepeda
 Carmen Aristégui
 Martín Barrios
 Rodrigo Hernández
 Gastón de la Luz
 Julio Glockner

Dones del Centro Integral de Atención a la Mujer

Alejandra Islas Caro fa més de trenta anys que es mou en el món del documental. Va estudiar cinema al Centro Universitario de Estudios Cinematográficos de la Universidad Nacional de México (UNAM) i va signar el seu primer guió *La marcha* el 1977, un curt documental coescrit amb Alberto Cortés i dirigit per aquest últim. El 1978 va debutar com a directora amb *La Boquilla*, un altre curtmetratge. Des d'aleshores, ha treballat com a guionista, fotògrafa, editora, productora i directora en desenes de documentals per al cinema, la televisió i entitats culturals. Entre ells hi ha dos programes sobre l'estada de S. M. Eisenstein a Mèxic per filmar *Qué viva México!* i un documental produït per la UNAM sobre l'ocupació nord-americana de Veracruz el 1914, poc després de la Revolució Mexicana.

El 2004 va dirigir el seu primer llargmetratge *La banda del automóvil gris* per a la petita pantalla, que tracta d'una mítica banda d'atracadors que operava a Mèxic durant els primers anys de la Revolució i que va ser protagonista d'un film que va generar una gran expectació a l'època, *El automóvil gris* (1919),

El primer llarg d'Alejandra Islas per al cinema va ser *Muxes: auténticas, intrépidas, buscadoras del peligro* (2005), amb el qual va obtenir nombrosos premis internacionals. En aquesta ocasió va voler retratar la vida d'un grup d'indígenes zapotèques homosexuals a la localitat mexicana de Juchitán.

Durant la seva visita al II Festival Internacional y Mercado de Documentales del Sur (Docusur), la directora va explicar que, a Mèxic, el documental viu un bon moment, en part gràcies a la manca de credibilitat dels mitjans de comunicació. La producció independent i els canals de difusió alternatius constitueixen la millor via per donar a conèixer la realitat mexicana. Dins d'aquest context, la dimensió sociopolítica adquireix un pes rellevant en la creació de documentals.

Al taller que va impartir a Docusur, Alejandra Islas va exposar també alguns dels seus principis com a documentalista: una investigació prèvia sòlida i extensa, un compromís ètic amb el tema i amb els personatges retratats, i una actitud oberta davant dels

imprevistos. El documental, considera ella, és un camp idoni per a l'experimentació, per buscar noves formes narratives i fusionar-les, però no es pot treballar sobre guions de ferro perquè, per la seva naturalesa, el gènere transita per camins imprevisibles.

Islas és actualment professora de guió i creació documental a la facultat d'Arts de la Universitat Autònoma del Estado de Morelos (UAEM), ha impartit classes de documental a l'escola internacional de San Antonio de los Baños (Cuba), dirigida per Gabriel García Márquez, i és cofundadora de la cooperativa cinematogràfica Salvador Toscano i de l'Asociación de Documentalistes de México. *El albergue*, el seu darrer projecte, encara inèdit, segueix el trajecte de tres emigrants llatinoamericans cap als Estats Units i la seva acollida al país.

Ressenya

Los demonios del Edén segueix les passes de la periodista Lydia Cacho al llarg del 2006, després d'haver publicat un llibre homònim sobre una trama de pederàstia a Cancún en què hi hauria implicats empresaris i polítics del país. Cacho és una reconeguda periodista mexicana compromesa en la lluita pels drets humans i per l'alliberament de la dona, i cofundadora, l'any 2000, del Centro Integral de Atención a las Mujeres (CIAM) a Cancún, destinat a ajudar les víctimes de violència domèstica i d'abusos sexuals.

Al seu llibre *Los demonios del Edén* (2005), Cacho posa al descobert una xarxa de pederàstia amb connexions d'alt nivell, acusa

directament diversos personatges públics mexicans, com Kamel Nacif Borge o Jean Thouma Hanna Succar Kuri, i denuncia la connivència de la classe política en l'explotació sexual de menors. Esmenta, entre d'altres, Emilio Gamboa Patrón –un alt càrrec parlamentari del PRI (Partido Revolucionario Institucional)– i Miguel Ángel Yunes, director de l'Instituto de Seguridad y Servicios Sociales de los Trabajadores del Estado (ISSSTE).

Arran de la publicació d'aquest llibre, Kamel Nacif Borge va interposar una demanda per difamació contra l'autora a l'Estat de Puebla, que va conduir a la seva detenció i al trasllat il·legals des de Cancún, on vivia, fins a Puebla, per ordre del governador d'aquest Estat Mario Plutaco Marín Torres, del PRI. Gràcies a la repercussió pública del seu empresonament va poder sortir sota fiança.

El documental es va començar a gravar un mes després de la seva posada en llibertat, el gener del 2006, mentre Lydia Cacho esperava la celebració del judici i reprenia la seva activitat contra les xarxes de pederàstia i els assassinats de dones. Durant el rodatge, el 14 de febrer del mateix any, va sortir a la llum la gravació d'una conversa telefònica entre Kamel Nacif i el governador de Puebla en què el primer agràia al segon el favor d'haver detingut la periodista.

Los demonios del Edén segueix el recorregut i els esdeveniments del cas de Lydia Cacho al llarg de 18 mesos, des de l'escenari d'un concert contra el feminicidi a la sala de la Suprema Corte de Justicia de la Nación i l'ajornament de la resolució sobre Mario Marín Torres.

El film va rebre una menció honorífica al premi José Roviroso de la UNAM i va guanyar el premi al Valor Civil i a les millors cançons al Festival Pantalla de Cristal. Va competir també a la secció oficial del Festival de Documental de Toronto, HOT DOCS, al Festival Internacional de Cine Documental, DOCSDF, al Festival Internacional de Cine de Morelia, al Festival Internacional de Cine de Cancún, al Festival Pantalla de Cristal i a la Muestra de Mujeres en el Cine y la Televisión, i va ser seleccionat per al Fòrum Universal de las Culturas a Monterrey.

Es demana puntualitat. Es demana als espectadors que desconnectin els telèfons mòbils i qualsevol altre aparell acústic abans de començar la projecció. Grà